

IV. ZHODNOCENÍ VYUŽITÍ PROSTŘEDKŮ VYNALOŽENÝCH K ODSTRAŇOVÁNÍ POVODŇOVÝCH ŠKOD, K ÚHRADĚ RESTITUČNÍCH VÝDAJŮ A K ŘEŠENÍ DŮSLEDKŮ KOSOVSKE KRIZE

a) Zhodnocení využití prostředků vynaložených k odstraňování povodňových škod

Výdaje na odstraňování povodňových škod způsobených v roce 2002

Záplavy, které v srpnu roku 2002 postihly rozsáhlá území v České republice, způsobily obrovské škody na majetku státu, municipalit, podnikatelských subjektů i občanů. Nezbytnost řešení následků povodňových škod se tak stala prvořadým úkolem, kterým se musela vláda zabývat bezprostředně po vzniku krizové situace a který se promítá i do dalších let.

Největší objem finančních prostředků byl vynaložen v letech 2002 až 2004. Celkem bylo v těchto třech letech vynaloženo na řešení následků povodňových škod z rozpočtů jednotlivých kapitol státního rozpočtu **16,2 mld. Kč**, z toho 2,5 mld. Kč v roce 2002, více než 9,9 mld. Kč v roce 2003 (z toho 5,4 mld. Kč od EIB a 4,1 mld. Kč z Fondu solidarity EU) a 3,8 mld. Kč v roce 2004 (z toho 2,7 mld. Kč od EIB). **V roce 2005** již objem prostředků na tento účel klesl na **1,9 mld. Kč** (z toho 1,7 mld. Kč od EIB) a tento trend pokračoval i v dalších letech.

V roce 2006 bylo v rámci závazných ukazatelů čerpáno již pouze 227 mil. Kč, v roce 2007 to bylo necelých 24 mil. Kč a **v roce 2008 byla na daný účel vyčleněna ve schváleném rozpočtu formou závazného ukazatele „Výdaje na odstraňování škod způsobených povodněmi v roce 2002“ pouze částka necelých 14 mil. Kč** v kapitole Ministerstvo kultury.

V kapitole **Ministerstvo kultury** v rámci výše uvedeného závazného ukazatele bylo za rok 2008 **čerpáno téměř 14 mil. Kč** (100 % rozpočtu). Díky těmto finančním prostředkům dále pokročilo restaurování a nové ukládání restaurovaných sbírkových předmětů poškozených povodní, a to v Národní galerii v Praze, v Národním muzeu, Národním technickém muzeu, Památníku Terezín, Památníku Lidice, Technickém muzeu v Brně atd.

V některých dalších kapitolách docházelo během roku k čerpání výdajů souvisejících s povodněmi 2002, nešlo však o prostředky v rámci závazných ukazatelů.

V kapitole **Ministerstvo spravedlnosti** byly čerpáním 4,4 mil. Kč z rezervního fondu kryty výdaje na odstraňování škod způsobených povodněmi v roce 2002

(na dezinfekci a vysušení rozmražených spisů). K zajištění financování rozmrazování a vysušení archivních materiálů postižených povodněmi v roce 2002 bylo z této kapitoly převedeno do rozpočtu kapitoly **Ministerstvo vnitra** 8,4 mil. Kč (do této kapitoly dále směřovalo rozpočtovým opatřením na stejný účel 0,5 mil. Kč od kapitoly Český statistický úřad, 0,4 mil. Kč od Ministerstva obrany a 0,4 mil. Kč z Ministerstva zemědělství). Tyto činnosti technicky zajišťoval Národní archiv.

Prostředky na odstraňování povodňových škod vzniklých v roce 2006 a na nová protipovodňová opatření

V dubnu 2006 byl schválen zákon č. 170/2006 Sb., kterým se změnil zákon o státním rozpočtu na rok 2006. V souvislosti s jarními povodněmi v roce 2006 došlo tímto zákonem k navýšení příjmů i výdajů rozpočtu kapitoly VPS o 5 mld. Kč. Na výdajové straně byl v rozpočtu doplněn nový specifický ukazatel „**Prostředky na odstranění povodňových škod vzniklých v roce 2006 a na nová protipovodňová opatření**“ s částkou **5,0 mld. Kč**. Během roku 2006 bylo z těchto prostředků kapitolami vyčerpáno 3,1 mld. Kč, zbývajících 1,9 mld. Kč bylo převedeno do kapitoly OSFA k použití v dalších letech na stejný účel. V roce 2007 došlo k transferu dalších 329 mil. Kč do jiných kapitol. **V roce 2008 došlo z kapitoly OSFA k transferu 444 mil. Kč do kapitoly Ministerstvo zemědělství.** Vývoj čerpání prostředků na tyto účely podle zákona č. 170/2006 Sb. je uveden v následující tabulce:

Tabulka č. 52

usnesení vlády	resort	specifikace výdajů nebo název programu	rok 2006			rok 2007	rok 2008	částka zůstatku celkem
			Rozděleno vládou (5 mld Kč)	Uvolněno do kapitol z kapitoly VPS	Převedeno do kapitoly OSFA z VPS v roce 2006	Uvolněno do kapitol z kapitoly OSFA	Uvolněno do kapitol z kapitoly OSFA	
495/2006	MPSV	aktivní politika zaměstnanosti v r. 2006	200 000 200 000	48 627 48 627	151 373 151 373	0 0	0 0	151 373 151 373
604/2006	MMR	program 217 117 Obnova obecního a kraj. majetku postiž. živi. nebo jinou pohromou provozní výdaje na řešení ochrany majetku obcí před povodní návrtné finanč. pomoci (nař.vl.č. 395/2002 Sb.) návrtné finanč. pomoci (us.vl.č. 553-změna nař.vl.č. 395/2002 Sb.)	1 763 800 1 688 800 40 000 20 000 15 000	1 763 800 1 688 800 40 000 20 000 15 000	0 0 0 0 0	0 0 0 0 0	0 0 0 0 0	0 0 0 0 0
604/2006	MD	dotace SFDI odstraň. škod na majetku subj.provozičních veřejné přístavů a vnitrozemskou vodní dopravu	559 189 511 801 47 388	511 801 511 801 0	47 388 0 47 388	-47 345 0 -47 345	0 0 0	43 0 43
604/2006	MK	obnova území postiž. povodní	39 665 39 665	39 665 39 665	0 0	0 0	0 0	0 0
604/2006	MŽP	Program Státní podpora MŽP při obnově území postiženého povodní v r. 2006 Program Státní podpora na odstranění, dekontaminaci znečištěné zeminy a likvidaci nevhodné zabezpečených sond prog. 215127 - Digitál.povodňový plán prog. 215130 - Modernizace předpovědní a výstražné povod.sloužby zmírň. škod po povodních - KR NAP	399 834 143 846 102 000 10 000 95 800 48 188	297 834 143 846 0 10 000 95 800 48 188	102 000 0 102 000 0 0 0	0 0 0 0 0 0	0 0 102 000 0 0 0	
1167/2006	MŠMT	prog. Státní podpora MŠMT při obnově území postiž.povodní 2006 prog. VIII - údržba a provoz sport a tělovýchovných zař.území	123 700 23 700 100 000	123 700 23 700 100 000	0 0 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0
604/2006 828/2006	MZe	odstraň.povodňových škod vzn.v r. 2006	1 900 000 1 900 000	335 270 335 270	1 564 730 1 564 730	-281 659 -281 659	-443 870 -443 870	839 201 839 201
670/2006		C e l k e m Nerozděleno vládou v roce 2006 Kontrolní součet pro stav na účtu	4 986 188 13 812 5 000 000	3 120 697 x 3 120 697	1 865 491 13 812 1 879 303	-329 004 x -329 004	-443 870 x -443 870	1 092 617 13 812 1 106 429

V souladu se zákonem č. 360/2007 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2008, a se zákonem č. 170/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 543/2005 Sb., o státním rozpočtu na rok 2006, byl v průběhu roku 2008 navýšen rozpočet kapitoly OSFA u závazného ukazatele „**Transfery na odstranění povodňových škod vzniklých v roce 2006 a na nová protipovodňová opatření**“ o 515 mil. Kč.

Z této částky směřovalo do kapitoly Ministerstvo zemědělství necelých 444 mil. Kč. Z toho 432 mil. Kč bylo transferováno na podprogram 229 114 - **Odstranění následků povodní roku 2006, týkající se vodního hospodářství**. Skutečně byla na tento podprogram kapitolou Ministerstvo zemědělství vyčerpána částka téměř celá (431,8 mil. Kč). Dalších 12 mil. Kč představoval transfer, který byl v plné výši vyčerpán na dotace podnikatelským subjektům s určením na **odstraňování škod způsobených na rybách a rybnících** v roce 2006 (v rámci „Podpory agrokomplexu“). Z kapitoly OSFA bylo transferováno a skutečně poukázáno ještě 56 tis. Kč na úhradu odstranění škod po jarní povodni 2006 na hrázích a objektech rybníků. Výše uvedené prostředky vycházely z již uvedeného zákona č. 170/2006 Sb.

Mimo rámec již zmíněného zákona č. 170/2006 Sb. docházelo k financování některých programů či akcí týkajících se povodní či prevencí před nimi přímo z rozpočtů jednotlivých kapitol (či z jejich rezervních fondů).

V kapitole Ministerstvo zemědělství činil v rámci programu 129 120 – **Podpora prevence před povodněmi II** schválený rozpočet 250 mil. Kč. Rozpočet této akce byl v průběhu roku navýšen o 140 mil. Kč transferem z kapitoly OSFA a také o dalších 308 mil. Kč z úvěrů EIB (opět přes kapitolu OSFA). **Rozpočet po změnách tak dosáhl výše 698 mil. Kč a byl zcela vyčerpán.**

V kapitole Ministerstvo životního prostředí bylo z prostředků rezervního fondu použito přes 14 mil. Kč na 3 akce na obnovení hrází a retenčních schopností rybníků, dále na akci „Náprava povodňových škod – Zámecká Morava“ či na akci „Odstraňování povodňových škod na rybníku Podviňák“.

V kapitole Ministerstvo dopravy bylo z rezervního fondu použito necelých 40 mil. Kč na 6 akcí v rámci podprogramu 227 527 „Pomoc státu při odstraňování škod vzniklých povodní v roce 2006“. Akce byly během roku realizovány a ukončeny. Ze státního rozpočtu byly čerpány prostředky (4 mil. Kč) na akci Mobilní montované mosty silniční MMS 2005 v rámci podprogramu 227 022 „Doplnění pohotovostních rezerv v dopravě“.

V kapitole **Ministerstvo kultury** byly za použití rezervního fondu v rámci podprogramu 234 418 – Státní pomoc při obnově území poškozeného povodní 2006 použity **4 mil. Kč** na opravu kostela sv. Vojtěcha v obci Počaply.

V kapitole **Ministerstvo pro místní rozvoj** bylo v rámci podprogramu 217 117 – Obnova obecního a krajského majetku postiženého živelní nebo jinou pohromou (mimo oblast bydlení) vyčerpáno **469 mil. Kč** (téměř veškeré prostředky z rezervního fondu). V rámci podprogramu 217 319 – Podpora obcím a fyzickým osobám postiženým povodněmi v roce 2006 (v oblasti bydlení) bylo vyčerpáno přes 0,2 mil. Kč.

Podrobnější informace o využití finančních prostředků uvolněných na odstraňování následků povodňových škod **jsou obsaženy v závěrečných účtech jednotlivých kapitol.**

Další prostředky byly poskytnuty **prostřednictvím veřejných rozpočtů územní úrovně**. Výše uvolněných prostředků a účely jejich využití jsou uvedeny v části II. sešitu F o hospodaření rozpočtů územních samosprávných celků.

b) Využití prostředků určených k úhradě restitučních výdajů poskytnutých na základě zákonů č. 164/1998 Sb., 21/2000 Sb. a 246/2000 Sb.

Zákonem č. 403/1990 Sb., o zmírnění následků některých majetkových křivd, bylo dosavadním uživatelům bytů a nebytových prostor ve vydávaných nemovitostech, které slouží pro činnost diplomatických a konzulárních misí, poskytování zdravotnických a sociálních služeb, potřeby školství, provoz kulturních a tělovýchovných zařízení, pracovní rehabilitaci a zaměstnání zdravotně postižených osob, umožněno uzavřít s nabyvateli těchto objektů dohodu o užívání a nájmu nebytových prostor podle občanského zákoníku a souvisejících předpisů. Oprávněná osoba mohla dohodu vypovědět nejdříve po uplynutí 10 let ode dne účinnosti tohoto zákona (tj. po 1. listopadu 2000).

Tímto zákonem však nebyly stanoveny potřebné prostředky ke krytí výdajů s tím souvisejících, proto bylo financování výdajů řešeno **zákonem č. 164/1998 Sb.**, kterým se mění zákon č. 500/1990 Sb., o působnosti orgánů ČR ve věcech převodů vlastnictví k některým věcem na jiné právnické nebo fyzické osoby. Podle tohoto zákona bylo v roce **1998 z prostředků Fondu národního majetku převedeno**

5 480 mil. Kč na zvláštní účet státních finančních aktiv ke krytí nezbytných výdajů vyvolaných zánikem věcných břemen váznoucích na majetku vydaném oprávněným osobám a ke krytí nezbytných výdajů souvisejících s náhradou za majetek státu sloužící účelům výzkumu a vývoje vydaný oprávněným osobám.

Prostředky vyčleněné podle zákona č. 164/1998 Sb. však nepostačovaly v plné výši na krytí nezbytných výdajů vyvolaných zánikem věcných břemen na restituovaném majetku, proto byly **v roce 2000 uvolněny další prostředky podle zákona č. 21/2000 Sb.** pro kapitolu Ministerstvo práce a sociálních věcí (4 000 mil. Kč) a **podle zákona č. 246/2000 Sb.** pro kapitoly Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (2 090 mil. Kč), Ministerstvo kultury (1 489 mil. Kč), Ministerstvo zdravotnictví (700 mil. Kč) a pro OkÚ Kutná Hora (55 mil. Kč), **v souhrnné výši 8 334 mil. Kč.** Celkem tak bylo k uvedenému účelu **vyčleněno přes 13,8 mld. Kč.**

Rozdělení finančních prostředků určených k úhradě restitučních výdajů podle výše uvedených zákonů a podle jednotlivých kapitol a jejich čerpání v roce 2008 jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka č. 53

Kapitoly	z.č.164/1998 Sb. čerpání (vyčerpáno) 1998-2001	z.č.21/2000 Sb. čerpání (vyčerpáno) 2000-2003	zákon č.246/2000 Sb.			Vyčleněno dle zákonů celkem	Čerpání dle zákonů celkem	Možnost použití v přístím období
			vyčleněno	čerpání	čerpání			
				2000-2007	2008			
Ministerstvo práce a sociálních věcí	2 750	4 000	0	0	0	6 750	6 750	0
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	2 293	0	2 090	1 249	0	4 383	3 542	841
Ministerstvo kultury	324	0	1 489	1 175	153	1 813	1 652	161
Ministerstvo zdravotnictví	113	0	700	700	0	813	813	0
Okresní úřad Kutná Hora	0	0	55	55	0	55	55	0
C E L K E M	5 480	4 000	4 334	3 179	153	13 814	12 812	1 002

Z přehledu je zřejmé, že v roce 2007 byly čerpány jen prostředky vyčleněné podle zákona č. 246/2000 Sb. Prostředky vyčleněné na základě zákonů č. 164/1998 Sb. a č. 21/2000 Sb. byly v plné míře již dočerpány v minulých letech. Z objemu 4,3 mld. Kč (zákon č. 246/2000 Sb.) byly do roku 2007 vyčerpány 3,2 mld. Kč.

Schválený rozpočet roku 2008 v kapitole OSFA činil 116 mil. Kč, v průběhu roku byl navýšen o 37 mil. Kč. Skutečný transfer prostředků včetně zpětného rozpočtového opatření v závěru roku (ve výši 2 mil. Kč) tak činil celkem 151 mil. Kč. Z těchto prostředků byly během roku provedeny transfery pouze do kapitoly Ministerstvo kultury.

Do kapitoly **Ministerstvo kultury** bylo v průběhu roku 2008 z kapitoly OSFA převedeno a **použito přes 151 mil. Kč**. Z toho **13 mil. Kč** bylo použito v rámci **programu 334 070** na 2 akce. Byla dokončena realizace projektu Rekonstrukce areálu Jezuitské koleje v Kutné Hoře (celková účast státního rozpočtu 262 mil. Kč) a dokončena také byla akce Rekonstrukce zámku v Mníšku pod Brdy (celková účast státního rozpočtu cca 100 mil. Kč). Dalšíh **140 mil. Kč** (z toho 2 mil. Kč přímo prostřednictvím rozpočtu Ministerstva kultury) bylo čerpáno na 2 akce v **podprogramu 234 113** – Depozitář Moravské galerie v Brně v Řečkovících (během roku 2008 dokončeno s celkovou účastí státu ve výši necelých 176 mil. Kč) a Rekonstrukce zámku Krásné Březno.

Na krytí nezbytných výdajů vyvolaných zánikem věcných břemen na restituovaném majetku bylo **ve všech dotčených kapitolách vynaloženo za celé období od roku 1998 v souhrnu přes 12,8 mld. Kč**. Prostředky v celkové výši 1,0 mld. Kč, které byly na restituční výdaje vyčleněny podle zákona č. 246/2000 Sb. a které nebyly dosud čerpány, mohou být k těmto účelům **použity v příštích letech**.

c) Využití prostředků určených zákonem č. 165/1999 Sb. k řešení důsledků kosovské krize

Zákon č. 165/1999 Sb. zmocnil Ministerstvo financí **vydat státní dluhopisy do výše 2,0 mld. Kč** s účelovým určením na financování řešení důsledků kosovské krize.

Emise dluhopisů byly uskutečněny v letech 1999 a 2000. Získané **prostředky byly uloženy na zvláštním účtě ve státních finančních aktivech**, z něhož byly do roku 2005 uvolňovány zúčastněným resortům. Část prostředků si resorty v souladu s tehdy platnými rozpočtovými pravidly převedly do svých rezervních fondů.

Základní **rozdělení celkové částky 2,0 mld. Kč** mezi zainteresované resorty stanovila vláda svým **usnesením č. 765/1999**. Tato základní alokace byla posléze upravována, a to především **dalším usnesením č. 1025/1999** a dále též i dohodami mezi resorty navzájem.

V roce 2006, 2007 ani 2008 nebyla uvolněna z účtu státních finančních aktiv rozpočtovými opatřeními žádná částka. Z celkové částky převedené v předchozím roce do rezervního fondu byly prostředky na tento účel využity již pouze Ministerstvem zahraničních věcí.

Kapitole Ministerstvo zahraničních věcí zůstala na tyto účely v rezervním fondu částka 7,0 mil. Kč, ze které bylo **vyčerpáno 1,2 mil. Kč**. Jednalo se o financování projektu pomoci zemím západního Balkánu v oblasti vnitřního trhu na základě iniciativy Regionálního partnerství. Projekt byl zaměřen na normalizaci a standardizaci vnitřního trhu, harmonizaci technické legislativy, na možnosti mezinárodní spolupráce dle specifických potřeb zemí západního Balkánu a na oblast energetiky.

Kapitoly Ministerstvo vnitra, Ministerstvo obrany, Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo průmyslu a obchodu, kterým byly v roce 1999 na tento účel také vyhrazeny prostředky, nevyčerpaly v průběhu roku na tento účel žádné prostředky.